

Falköpings kommun
kommunen@falkoping.se

Rektorn vid Ållebergsgymnasiet E
peter.strom@falkoping.se

Beslut för gymnasieskola

efter tillsyn i Ållebergsgymnasiet E
i Falköpings kommun

Tillsyn i Ällebergsgymnasiet E

Skolinspektionen genomför tillsyn i Falköpings kommun under 2014. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Ällebergsgymnasiet E besöktes av Skolinspektionen den 27 och 28 augusti 2014.

Fakta om skolenheten

I Ällebergsgymnasiet finns fyra skolenheter med gymnasieskola. Detta beslut avser skolenheten Ällebergsgymnasiet E.

Ällebergsgymnasiet E leds av en rektor och har cirka 200 elever. Skolenheten omfattar två yrkesprogram: barn- och fritidsprogrammet (BF) och hantverksprogrammet (HV) samt två högskoleförberedande program: estetiska programmet (ES) och samhällsvetenskapsprogrammet (SA).

Av nationell statistik framgår att den genomsnittliga betygspoängen hos de elever som fick slutbetyg under åren 2009–2013 har varierat för BF, mellan 13,4 och 14,1. År 2013 var den genomsnittliga betygspoängen 13,6 att jämföra med rikets 12,5. För SA har den genomsnittliga betygspoängen varierat mellan 15,5 och 12,9 under åren 2009–2013. Lågst betygspoäng var det år 2013, detta år var betygspoängen 12,9 att jämföra med rikets 14,7.

Andel behöriga till högskola av de elever som fick slutbetyg har minskat för BF, från 83,3 procent år 2010 till 73,9 procent år 2013. Även för SA har andelen elever behöriga till högskola minskat, i detta fall från 92,7 procent år 2010 till 82,6 procent år 2013.

Andel elever med slutbetyg från gymnasieskolan inom fyra år har under åren 2010–2013 ökat för BF, från 79,3 procent till 87,0 procent. För SA har istället andelen elever med slutbetyg inom fyra år minskat, från 91,3 procent år 2010 till 86,4 procent år 2013.

För HV finns ingen nationell statistik att tillgå på grund av för lågt elevantal. Det finns heller ingen nationell statistik att tillgå avseende ES.

Helhetsbedömning

Tillsynen av Ällebergsgymnasiet skolenhet E visar att kunskapsresultaten behöver förbättras och att rektorn behöver ta ett tydligare ansvar för skolenhetens utbildning. Enhetens kunskapsresultat har varierat mellan åren 2009–2013, vissa resultat visar en negativ förändring medan andra har utvecklats positivt. En del i arbetet för att öka kunskapsresultaten är ett förbättrat systematiskt kvalitetsarbete. På skolenheten finns rutiner för kvalitetsarbetet på programnivå, dock speglar inte detta kvalitetsarbete skolenhetens hela verksamhet. Lärarna följer upp elevernas kunskapsutveckling på individnivå men skolenhetens samlade resultat över tid och utifrån undervisningens kvalitet och hur olika faktorer såsom, arbetssätt och metoder i undervisningen påverkar elevers lärande och kunskapsutveckling analyseras inte. Inte heller elevhälsans samlade erfarenheter i arbetet med särskilt stöd analyseras på skolenhetsnivå. Skolenheten saknar därmed viktiga förutsättningar i sitt utvecklingsarbete vilket minskar möjlighet-

en att se mönster i arbetet och synliggöra sådant som behöver förbättras för att utveckla verksamheten och höja kunskapsresultaten.

För att stimulera eleverna att nå så långt som möjligt i sin kunskapsutveckling behöver rektorn säkerställa att utbildningen utgår från examensmålen. Skolenheten behöver också, inom ramen för sitt systematiska kvalitetsarbete, följa upp, analysera och utveckla elevernas möjlighet till reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll. Vid tiden för tillsynsbesöket saknas både samsyn och skolenhetsgemensamma insatser vilket leder till att elevernas möjlighet till inflytande beror på vilken lärare eleven har. Rektorn måste också säkerställa att det på skolenheten finns forum för samråd med eleverna.

Enligt skollagen ska yrkesprogram innehålla arbetsplatsförlagt lärande (APL). Tillsynen visar att eleverna på hantverksprogrammet inte får det arbetsplatsförlagda lärande som författningarna avser.

Vid tillsynen har inte framkommit annat än att Ållebergsgymnasiet skolenhet E är en trygg miljö för eleverna. Personalen reagerar och agerar i situationer för att avstyra tendenser till otrygghet eller kränkningar av elever. Dock behöver skolenheten bedriva ett förebyggande och målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling och rektorn behöver säkerställa att de insatser som genomförs och planeras stämmer med skolenhetens behov.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger enligt 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Falköpings kommun att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 15 januari 2015 redovisas för Skolinspektionen.

Undervisning och lärande

Bedömning

Falköpings kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Undervisning och lärande.

- Bedriva en undervisning som utgår från och omfattar examensmålen för respektive nationellt program.

Motivering

Enligt läroplanen ska lärarna samverka med varandra i arbetet med att nå utbildningsmålen. Enligt Förordning om examensmål för gymnasieskolans nationella program ska examensmålen gälla utöver de gemensamma kunskapsmål som framgår av läroplanen.

Av intervjuer med både lärare och elever framgår att det finns lärare som inte utgår från examensmålen i sin planering av undervisningen. För varje program på skolenhet E finns ett programarbetslag som huvudsakligen består av mentorerna till de elever som tillhör programmet. På programarbetslagets möten diskuteras bland annat plane-

ringen av utbildningen och till viss del planeringen av undervisningen. De lärare som ingår i programarbetslagen kan ge flera exempel på hur de arbetar för att examensmålen ska ligga till grund för utbildning och undervisning och för hur lärarna inom programarbetslaget samverkar för att eleverna ska nå målen för utbildningen. Men det framgår också av intervjuerna att lärare som inte ingår i programarbetslaget, oftast någon eller några av lärarna i de gymnasiegemensamma ämnena, varken tar del av programarbetslagens diskussioner eller samverkar med övriga lärare för att också deras undervisning ska utgå ifrån och omfatta examensmålen.

Vidare har undervisningen, i vissa kurser och för några program, organiserats så att det i en och samma undervisningsgrupp finns elever från flera olika program. Av intervjuer framgår att lärarna som undervisar i sådana undervisningsgrupper har svårt att utgå från de olika programmens examensmål.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att inte alla lärare samverkar i tillräckligt hög grad för att undervisningen ska utgå från och omfatta examensmålen. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att åtgärda bristerna.

Författning

Förordning om examensmål SKOLFS 2010:14

Lgy 11, 2.1 Kunskaper

Grundläggande värden och inflytande

Bedömning

Falköpings kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Grundläggande värden och inflytande.

- Ge eleverna ett aktivt inflytande över arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll.
- Se till att det på skolenheten finns forum för samråd med eleverna, vid vilka frågor av betydelse för utbildningen diskuteras.

Motivering

Enligt skollagen och läroplanen ska eleverna ges inflytande över utbildningen. De ska fortlöpande stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen och läraren ska svara för att alla elever får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll. Formerna för elevernas inflytande ska anpassas efter deras ålder och mognad. Rektorn har ett särskilt ansvar för att skolans arbetsformer utvecklas så att ett aktivt elevinflytande gynnas. Den närmare utformningen av inflytandet ska anges i samband med planeringen av verksamheten, som en del av skolenhetens systematiska kvalitetsarbete. Vidare ska det enligt skollagen vid varje skolenhet finnas ett eller flera forum för samråd med eleverna där sådana frågor ska behandlas som är viktiga för enhetens verksamhet och som kan ha betydelse för eleverna. I detta eller dessa forum ska eleverna informeras om förslag till beslut och få tillfälle att komma med synpunkter innan beslut fattas. Det är rektor som är ansvarig för att det finns forum för samråd.

Tillsynen av Ållebergsgymnasiet skolenhet E visar att elevernas möjlighet till inflytande över undervisningen är beroende av vilken lärare eleven har. Graden av inflytande varierar liksom hur inflytandet sker. Av intervjuer framgår att det finns lärare som uppmuntrar eleverna att vara delaktiga i planeringen av undervisningen och som aktivt efterfrågar elevernas synpunkter på genomförd undervisning medan andra lärare varken låter eleverna vara aktiva när undervisningen planeras, till exempel avseende innehåll och vilka arbetssätt och arbetsformer som ska användas, eller utvärderar sin undervisning. Av intervjuer framgår att lärarna själva avgör om och hur de vill utvärdera undervisningen. I vissa programarbetslag förs diskussioner om att ha en gemensam mall för kursutvärdering. På skolenheten saknas dock en gemensam planering för hur eleverna ska ges inflytande över undervisningen, till exempel hur elevernas intressen och erfarenheter ska fångas upp och hur elevernas synpunkter på undervisningens genomförande ska synliggöras.

Vid intervjuer framkommer att det är relativt vanligt att elever besöker rektorn för att lyfta olika frågor som rör utbildningen. Rektorn uppger att han på detta sätt får kännedom om elevernas synpunkter och kan vidta åtgärder. Av tillsynen framgår att det på skolenheten saknas fungerande forum för samråd med eleverna. Det finns visserligen schemalagd så kallad mentorstid och intentionen är att tiden några gånger per termin ska användas för klassråd och att klassrådet ska dokumenteras i ett protokoll som rektorn tar del av. Likväl är det inte alla klasser som har klassråd. Av intervjuer framgår att klassråden fungerar bäst i årskurs 1 och att det sedan varierar hur ofta och om mentorstiden används för klassråd. Av intervjuer framgår vidare att för de klasser som har klassråd kan forumet fungera som en arena för eleverna att framföra sina synpunkter, men klassråden är inte ett forum där eleverna informeras om förslag till beslut och där eleverna har en möjlighet att ge sina synpunkter innan beslut fattas. Rektorn har inte följt upp vad det beror på att klassråden fungerar olika och har heller inte diskuterat med personal och elever vad som kan göras för att stärka detta forum.

På ett av skolenhetens yrkesprogram finns programråd med representanter från branschen. I programrådet finns också representanter för personal och elever. Dock framgår av intervjuer att programrådet är ett okänt forum för många elever.

Sammantaget bedömer Skolinspektionen att alla elever inte har ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll. Vidare bedömer Skolinspektionen att skolenheten inte har något fungerande forum för samråd med eleverna. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att åtgärda bristerna. Skolinspektionen vill i sammanhanget påpeka att Skolinspektionen i ett tidigare beslut efter regelbunden tillsyn i Ållebergsgymnasiet (dnr 43-2008:416) den 16 juni 2009, har begärt att åtgärder skulle vidtas för att öka elevernas inflytande. Trots detta har Skolinspektionen återigen konstaterat brister i arbetet med elevinflytande.

Författning

4 kap. 9, 13 och 14 §§ skollagen

Lgy 11, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande

Trygghet och studiero

Bedömning

Falköpings kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Trygghet och studiero.

- Bedriva ett systematiskt och målinriktat arbete för att förebygga kränkande behandling på skolenhetsnivå.
- Upprätta en plan mot kränkande behandling där det framgår vilka förhållande och åtgärder som gäller specifikt för Ållebergsgymnasiet skolenhet E.

Motivering

Enligt skollagen ska det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivas ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever. Som en del i detta arbete ska huvudmannen se till att det genomförs åtgärder för att förebygga och förhindra att elever utsätts för kränkande behandling. Vidare ska det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Av Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2012:10) med kommentarer om arbetet mot diskriminering och kränkande behandling framgår att huvudregeln är att det ska finnas en plan för varje enskild verksamhet t.ex. skolenhet. Planen ska avspegla och utgå från förhållandena i varje enskild verksamhet. Vidare framgår att i det förebyggande arbetet ingår att regelbundet kartlägga elevernas trygghet och trivsel samt deras uppfattning om förekomsten av bland annat kränkande behandling. Skolan måste också analysera kartläggningen för att identifiera risker för kränkande behandling. I samband med analysen ska även tidigare insatser utvärderas och utifrån de identifierade riskerna ska skolan formulera konkreta och uppföljningsbara mål för arbetet. Vidare ska skolan planera vilka insatser som ska genomföras under året för att nå målen och hur dessa ska följas upp och även bestämma vem som ansvarar för respektive insats. Skolan ska också se till att eleverna är delaktiga i kartläggningen och i analysen samt när man avgör vilka insatser som ska sättas in.

Av intervjuer med elever och personal framgår att det inte bedrivs något systematiskt och målinriktat arbete på skolenheten för att förebygga och förhindra kränkande behandling. Dock upplevs skolmiljön generellt sett som trygg och personalen reagerar och agerar direkt i situationer där det förekommer kränkningar. Varje år genomförs på Ållebergsgymnasiet en elevenkät för att kartlägga elevernas trygghet och trivsel och deras uppfattning om förekomsten av kränkande behandling. Resultatet av denna enkät analyseras emellertid inte på skolenhetsnivå.

Ållebergsgymnasiet har en gemensam plan mot kränkande behandling för gymnasieskolans samtliga skolenheter. Där framgår inte några särskilda kartläggningsresultat eller analyser av situationen för skolenhet E som underlag för de insatser som planeras att påbörja eller genomföra under kommande år på skolenheten. Det framgår inte heller några specifika insatser som är kopplade till risker för kränkande behandling på

skolenhet E. Vid rektorsintervjun framkommer att rektorn inte har följt upp om de insatser som genomförs på gymnasieskolan för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever svarar mot de behov som finns på skolenheten. Skolinspektionen vill i sammanhanget framhålla att i de fall en huvudman väljer att ha en gemensam plan för flera skolenheter för arbetet mot kränkande behandling, är det viktigt att varje enskild skolenhets förutsättningar och behov av insatser blir synliga i planen.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att det finns brister i skolenhetens arbete med att motverka kränkande behandling. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att åtgärda bristerna.

Författning

6 kap. 6–8 §§ skollagen

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Bedömning

Falköpings kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

- Bedriva ett systematiskt kvalitetsarbete på skolenhetsnivå som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen samt dokumentera detta kvalitetsarbete.

Motivering

Av skollagen framgår att rektorn ansvarar för att det på skolenhetsnivå bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete, dvs. en planering, uppföljning och utveckling av utbildningen. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de nationella målen uppfylls. Det systematiska kvalitetsarbetet ska dokumenteras. Läroplanen anger att rektorn ansvarar för att planera, följa upp, utvärdera och utveckla utbildningen i förhållande till de nationella målen. Som pedagogisk ledare och chef för lärarna och övrig personal i skolan, har rektorn ansvar för skolans resultat.

Enligt Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2012:98) med kommentarer om systematiskt kvalitetsarbete för skolväsendet bör rektorn se till att dokumentationen över verksamhetens resultat är tillräcklig som grund för analys och beslut om prioriteringar av utvecklingsinsatser, för att skapa rutiner och former som är effektiva och ändamålsenliga för enhetens kvalitetsarbete samt sträva efter att dokumentationen ger en samlad bild av utbildningens kvalitet inom enheten.

Av tillsynen vid Ållebergsgymnasiet skolenhet E framgår att det finns rutiner och strukturer för när och hur skolenhetens programarbetslag ska följa upp och analysera utbildningens resultat. Resultatet presenteras i en så kallad programbild. Utifrån programbilden arbetar sedan varje program fram en verksamhetsplan för det kommande läsåret. Programbilderna sammanställs i en skolövergripande så kallad gymnasiebild.

På skolenhet E saknas emellertid rutiner och arbetsformer för uppföljning och analys på skolenhetsnivå. Det kvalitetsarbete som bedrivs på programnivå speglar heller inte hela skolenhetens verksamhet och arbetet utgår inte från en samlad bild av verksamhetens resultat och måluppfyllelse.

I programbilderna framgår vissa kunskapsresultat kopplat till elevernas slutbetyg, exempelvis antal elever med slutbetyg, betygspoäng och antal elever med behörighet till högskolan. Men den dokumentation över resultaten som presenteras i de olika programbilderna är inte tillräcklig för att ligga till grund för analys och beslut om prioriteringar av utvecklingsinsatser på skolenhetsnivå. Exempelvis saknar programbildernas analyser vanligen koppling till presenterade kunskapsresultat och vidare relateras inte resultaten till genomförd undervisning. Till exempel analyseras inte undervisningens kvalitet och heller inte vilka följder organiseringen av undervisningen får samt hur exempelvis inflytande, arbetssätt och metoder i undervisningen påverkar elevernas lärande och kunskapsutveckling. Inte heller redovisas resultat som möjliggör analys av skillnader mellan ämnen eller olika program inom enheten. Vidare saknas på skolenhetsnivå sammanställningar och analyser av elevhälsans arbete med särskilt stöd och resultat av elevhälsosamtalen. Rektorn har heller inte följt upp att de satsningar som hela Ållebergsgymnasiet gjort inom området bedömning och betygssättning implementerats fullt ut i skolenhetens undervisning.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att det finns brister i skolenhetens systematiska kvalitetsarbete. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att åtgärda bristerna. Skolinspektionen vill i sammanhanget påpeka att Skolinspektionen i ett tidigare beslut efter regelbunden tillsyn i Ållebergsgymnasiet (dnr 43-2008:416) den 16 juni 2009, har begärt att åtgärder skulle vidtas för att förbättra kvalitetsarbetet. Trots detta har Skolinspektionen återigen konstaterat brister i det systematiska kvalitetsarbetet.

Författning

4 kap. 4–6 §§ skollagen

Lgy 11, 2.6 Rektorns ansvar

Erbjudande av utbildning

Bedömning

Falköpings kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Erbjudande av utbildning.

- På skolenheten ha en elevhälsa som arbetar förebyggande och hälsofrämjande.

Motivering

Enligt skollagen ska elevhälsan omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande. Elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas.

På Ållebergsgymnasiet finns elevhälsa som omfattar medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Vid skolenhet E finns ett elevhälsoteam som träffas varannan vecka. Elevhälsoteamet består av rektorn, specialpedagog, skolsköterska och kurator. Vid behov kallas studie- och yrkesvägledaren till elevhälsoteamets möten. Utöver beskrivna kompetenser har skolenhetens elever vid behov tillgång till skolläkare och skolpsykolog.

På Ållebergsgymnasiet genomförs vissa skolenhetsövergripande åtgärder för att till exempel öka elevernas trivsel och stärka sammanhållningen mellan olika klasser och program. Vid intervjun med representanter för elevhälsan framgår också att det exempelvis planeras insatser för att minska rökningen bland eleverna och att det pågår ett informationsarbete riktat till elever kring möjligheten att använda en inläsningstjänst.

Tillsynen visar dock att det saknas ett hälsofrämjande och förebyggande arbete på skolenhetsnivå. På skolenhet E finns ingen övergripande planering med långsiktiga mål och en organisatorisk struktur för hur elevhälsans samlade kompetens ska medverka i skolenhetens förebyggande och hälsofrämjande arbete. Elevhälsans samlade kompetens har inga gemensamma möten kopplat till skolenhet E utöver elevhälsoteamets möten då enskilda elevärenden diskuteras. De diskuterar heller inte det förebyggande och hälsofrämjande arbetet med skolenhetens övriga personal. Vidare sammanställs exempelvis inte resultatet av den trivselenkät som gymnasieskolans elever besvarar varje år på skolenhetsnivå för att uppmärksamma farhågor och synliggöra behov. Det görs heller inga sammanställningar av de hälsosamtal som skolsköterskan har med varje elev i årskurs 1, i syfte att upptäcka mönster och behov av förebyggande och hälsofrämjande insatser på skolenheten.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att elevhälsan vid Ållebergsgymnasiet skolenhet E inte arbetar förebyggande och hälsofrämjande. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att åtgärda bristen.

Författning

2 kap. 25 § skollagen

Omfattning, innehåll och resurstillgång

Bedömning

Falköpings kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Omfattning, innehåll och resurstillgång.

- Ge eleverna vid skolenhetens samtliga yrkesprogram arbetsplatsförlagt lärande om minst 15 veckor.

Motivering

Enligt skollagen ska ett yrkesprogram innehålla arbetsplatsförlagt lärande (APL). Med arbetsplatsförlagt lärande avses, enligt gymnasieförordningen, lärande på ett program som genomförs på en eller flera arbetsplatser utanför skolan. Av gymnasieförordningen framgår vidare att arbetsplatsförlagt lärande ska förekomma på alla yrkesprogram i minst 15 veckor. Huvudmannen ansvarar för att skaffa platser för det arbetsplatsförlagda lärandet och att detta uppfyller de krav som finns för utbildningen. Vidare framgår av gymnasieförordningen att om arbetsplatsförlagt lärande inte kan erbjudas på ett yrkesprogram i gymnasieskolan, får utbildningen anordnas bara om planerade platser för arbetsplatsförlagt lärande inte kan tillhandahållas på grund av omständigheter som huvudmannen inte kunnat råda över, eller om utbildningen av säkerhetsskäl inte kan förläggas till en arbetsplats utanför skolan. Det arbetsplatsförlagda lärandet ska i dessa fall bytas ut mot motsvarande utbildning förlagd till skolan. Innan huvudmannen för en gymnasieskola beslutar om detta ska huvudmannen samråda med det lokala pro-

gramrådet. Om utbildning har skolförlagts ska huvudmannen vidta de åtgärder som behövs för att utbildningen så snart som möjligt ska förläggas till en arbetsplats.

Ållebergsgymnasiet skolenhet E bedriver hantverksprogrammet inriktning guldsmed med riksintag. Beslut om godkännande av riksrekrytering på hantverksprogrammet, inriktning guldsmed fattades senast av Skolverket den 29 oktober 2010. Av intervjuer med elever, lärare och rektor framgår att eleverna som går detta yrkesprogram inte erbjuds arbetsplatsförlagt lärande (APL) under 15 veckor. Enligt rektor och lärare har APL heller inte erbjudits tidigare elever. Detta beror, enligt rektor och lärare, på att branschen upplever gymnasieeleverna som för unga och oerfarna. Branschen anser inte att elevernas kunskaper är tillräckligt stora för att de på arbetsplatserna ska kunna arbeta självständigt med meningsfulla utbildningsuppgifter. Eleverna på skolenhetens hantverksprogram har istället "skolförlagda APL-perioder". Under dessa perioder arbetar eleverna under handledning av sin lärare med olika projektuppgifter i skolenhetens verkstad, från idé till färdig produkt. Lärare och rektor uppger att skolenhetens sätt att organisera denna del av utbildningen på ett bättre sätt stödjer elevernas kunskapsutveckling än alternativet att eleverna skulle vara på en arbetsplats där de företrädesvis skulle få utföra mycket enkla arbetsuppgifter, t.ex. sopa.

Vid tillsynsbesöket har inte framkommit att det pågår åtgärder för att utbildningen snarast möjligt ska kunna förläggas till arbetsplatser. Dock uppger rektor och lärare att hantverksprogrammet planerar att återigen skapa ett lokalt programråd, vilket saknas vid tiden för Skolinspektionens tillsynsbesök.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att Ållebergsgymnasiet skolenhet E inte har arbetsplatsförlagt lärande i samtliga yrkesprogram om minst 15 veckor. Av skollagen framgår att ett yrkesprogram ska innehålla arbetsplatsförlagt lärande. Enligt Skolinspektionen är inte de omständigheter som råder på hantverksprogrammet sådana att utbildningen kan omfattas av de undantag som beskrivs i gymnasieförordningen. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att åtgärda bristen.

I samband med faktakontrollen av detta beslut uppger rektorn att ett nytt programråd har skapats och att skolenheten påbörjat ett arbete för att skaffa APL-platser till eleverna på hantverksprogrammet inriktning guldsmed. Bland annat uppger rektorn att eleverna i årskurs 2 har tilldelats platser för APL.

Författning

16 kap. 16 § skollagen

1 kap. 3 § gymnasieförordningen

4 kap. 12 och 13 §§ gymnasieförordningen

I ärendets slutliga handläggning har deltagit utredare Ingela Djurberg, undervisningsråd Leif Magnusson och jurist Christina Hjalmarsson.

På Skolinspektionens vägnar

Gunnar Olausson
Enhetschef

Anette Bergstrand
Föredragande/Utredare

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla verksamheter och hos alla huvudmän. Tillsynen fokuserar på faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevers möjligheter att nå målen för verksamheten. Tillsynen inriktas mot tre huvudområden: Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt. För enskilda huvudmän granskas även huvudmannaskap och godkännande.

Tillsynen av förskola, fritidshem och vuxenutbildning i en kommun är inriktad på hur kommunen tar sitt ansvar för verksamheten. I de fall fritidshem finns vid fristående skolor ingår de i tillsynen av skolenheten. Förskolor som drivs av enskilda huvudmän har fått sitt tillstånd av kommunen och det är därmed kommunen som har ansvaret för tillsyn av dessa.

Alla skolenheter besöks vid tillsynen. Vid den tredjedel av skolorna där Skolinspektionen bedömer att det är lägre risk för problem och brister granskas färre delområden och besöken görs under en halv dag. Övriga skolenheter granskas inom samtliga bedömningspunkter och under flera dagar.

Tillsynen grundar sig på dokument som exempelvis plan mot kränkande behandling, kunskapsresultat och annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, besök i skolenheter och intervjuer. Oavsett tillsynsform ger Skolinspektionens granskning inte någon heltäckande bild av verksamheten utan ska ses som en bild vid det aktuella granskningstillfället inom de områden som ingår i tillsynen.

Efter tillsynen redovisas Skolinspektionens bedömningar i ett beslut. Redovisningen görs i form av avvikelserapportering vilket innebär att det endast är de bedömningspunkter där det förekommer brister som beskrivs i beslutet. För kommuner bedöms även ansvarstagandet som helhet för den utbildning kommunen bedriver. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.